

Minaraad

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Advies

van 20 september 2006

**over de milieuprioriteiten van het Finse
voorzitterschap van de Europese Unie**

Krachtlijnen

Voor de Minaraad is elk nieuw voorzitterschap van de Europese Unie een goede aanleiding om extra aandacht te besteden aan het Europese milieubeleid. Met deze oefening wil de Raad aanbevelingen formuleren voor de standpunten die de Vlaamse Regering zal innemen op het Europese beleidsniveau. Verder wil de Raad belangrijke ontwikkelingen op Europees niveau onder de aandacht brengen die relevant zijn voor het Vlaamse milieubeleid. Ter gelegenheid van het Finse voorzitterschap van de Europese Unie doet de Raad aanbevelingen over een aantal prioritaire milieudossiers. Dit zijn de belangrijkste.

Het klimaatbeleid blijft de eerste Europese milieuprioriteit. Met betrekking tot de internationale post 2012 klimaatbesprekingen pleit de Minaraad voor een resolute uitvoering van de afspraken die tijdens de conferentie in Montréal gemaakt werden. Binnen Europa staat de herziening van de Europese emissierechtenhandel centraal. Om de geloofwaardigheid van dit beleidsinstrument te verzekeren moet Europa zorgen voor significante en absolute emissiereducties binnen Europa.

Het stoppen van de achteruitgang van de biodiversiteit in Europa tegen 2010 is een tweede prioriteit van het Europese milieubeleid. De Minaraad stelt vast dat de nodige plannen op tafel liggen. Het komt er nu op aan ze uit te voeren. In het bijzonder is het aan de Europese Commissie om alert toe te kijken dat bijvoorbeeld de plannen voor plattelandontwikkeling voldoende aandacht besteden aan de realisatie van de biodiversiteitsdoelstellingen. Er moet ook op toegezien worden dat het nieuwe LIFE+-fonds dezelfde garanties biedt als het vroegere LIFE-Nature.

Eveneens op de Europese milieubeleidagenda staat de evaluatie van het zesde milieuactieprogramma. De Minaraad is van mening dat deze evaluatie moet leiden tot een belangrijke herijking van het Europese milieubeleid, met aandacht voor de volgende punten:

- Europa moet terug het voortouw nemen als trekker en coördinator van het milieubeleid in de regio.
- De basisprincipes van het milieubeleid (bv. het de-vervuiler-betaaltprincipe en het voorzorgsprincipe) moeten herbevestigd worden.
- Initiatieven voor betere regelgeving moeten leiden tot 'effectief' betere regelgeving.
- Het Europese milieubeleid moet meer gebruik maken van economische instrumenten.

Inhoudstafel

Krachtlijnen.....	1
Inhoudstafel.....	2
Inleiding.....	3
Adviestekst.....	4
1. Situering.....	4
2. Klimaatsverandering.....	4
3. Biodiversiteit.....	5
4. Luchtkwaliteit.....	7
5. Marien milieu.....	8
6. Afvalpreventie en afvalrecyclage.....	9
7. Thematische Strategie Pesticiden en Richtlijn Duurzaam Gebruik van Pesticiden.....	10
8. Tussentijdse evaluatie van het zesde milieuoactieprogramma.....	11
9. De Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling.....	13

Inleiding

Dit advies is tot stand gekomen op eigen initiatief van de Raad. Het past binnen de ambitie van de Raad om actief het Europese (milieu)beleid op te volgen. Dit gebeurt op periodieke basis naar aanleiding van elk nieuw voorzitterschap van de Europese Raad. Zo nodigde de Raad ook deze keer een vertegenwoordiger uit van Vlaams minister van Leefmilieu Kris Peeters om de Europese milieuprioriteiten van het Finse EU-voorzitterschap te komen toelichten. Dit gebeurde tijdens de raadszitting van 6 juli '06 door Jan Verheeke (raadgever van minister Peeters) samen met Marjan Decroos (Vlaams milieuattaché bij de EU).

Het ontwerpadvies werd voorbereid door de werkgroep Strategisch Milieubeleid van de Raad, die vergaderde op 24 augustus '06, waarna het ontwerp verder afgewerkt werd via een schriftelijke procedure.

Het ACV, de Boerenbond, VOKA-VEV en Unizo onthouden zich bij dit advies.

Hubert David, voorzitter Minaraad

Adviestekst

1. Situering

- [1] **De Finse milieuprioriteiten.** Bij de start van het voorzitterschap hebben de Finnen aangegeven dat de aandacht van de Europese Raad Leefmilieu zal gaan naar:
- het klimaatbeleid (internationaal en Europees);
 - biodiversiteit (het realiseren van de doelstelling om de achteruitgang te stoppen tegen 2010);
 - de herziening van het zesde milieuactieprogramma van de EU;
 - dit laatste met bijzondere aandacht voor de Thematische Strategieën Luchtkwaliteit, Marien Milieu en Afval.
- [2] **Andere milieuprioriteiten.** Sommige dossiers worden niet expliciet door het Finse voorzitterschap als prioritair naar voor geschoven, maar zijn niettemin zeer belangrijk. Dit najaar moeten de werkzaamheden afgerond worden rond REACH (het nieuwe Europese beleid voor chemische stoffen). De Raad heeft daarover in het verleden herhaaldelijk geadviseerd en zal er hier daarom niet meer op ingaan. Ook de LIFE+-Verordening zit in de laatste rechte lijn en zal afgerond worden in het Europese parlement en de Raad. Andere belangrijke milieudossiers op de agenda zijn het vastleggen van de prioritare stoffen binnen de Kaderrichtlijn Water, een debat over de Thematische Strategie Pesticiden en de Richtlijn Duurzaam Gebruik van Pesticiden.
- [3] **De Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling.** Tijdens de Europese Raad Leefmilieu in juni van dit jaar werd de geplande herziening van de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling afgerond. Dit gebeurde nog onder het Oostenrijkse voorzitterschap. Gezien het belang dat de Minaraad hecht aan deze strategie komen we in dit advies nog even terug op het resultaat.

2. Klimaatsverandering

- [4] **Post 2012 klimaatbesprekingen.** Het internationale klimaatbeleid blijft de eerste prioriteit voor Europa. De meeste aandacht gaat hierbij naar de uitvoering van de afspraken die tijdens de conferentie van Montréal einde 2005 gemaakt werden over het toekomstige klimaatbeleid. De besprekingen volgen drie sporen. Het eerste spoor is de 'dialoog onder de klimaatconventie' met het oog op de verbetering van de uitvoering van het klimaatverdrag. Het tweede spoor is de discussie over bijkomende reductieverplichtingen voor ontwikkelde landen in het kader van het Kyoto-protocol (artikel 3.9 van het protocol). Tenslotte is er nog een derde spoor dat handelt over de herziening van het Kyoto-protocol.

De Minaraad wijst er op dat er nu effectief gestart moet worden met de uitvoering van de afspraken na de belangrijke stap vooruit die in Montréal vorig jaar gezet werd. In eerste instantie is er nood aan een *sense of urgency* om de klimaatproblemen aan te pakken. Dit betekent onder meer dat er concrete werkafspraken (*timetable*) gemaakt moeten worden en dat er meer overlegmomenten moeten georganiseerd worden.

Indien Europa een voortrekkersrol wil spelen in deze onderhandelingen zal het ook haar relatie met de ontwikkelingslanden aanzienlijk moeten verbeteren. Er werd nog onvoldoende vooruitgang geboekt om de ontwikkelingslanden op een constructieve en aangepaste wijze mee te betrekken in de klimaatgesprekken. De Europese voortrekkersrol betekent eveneens dat de afspraken die gemaakt werden op de Europese Raad Leefmilieu van 23 maart 2006 over emissiereducties tot 30%, verder het uitgangspunt moeten vormen.

- [5] **Herziening Europese emissierechtenhandel.** Het paradepaardje en de hoeksteen van het Europese klimaatbeleid is de broeikasgasemissiehandel die sinds 1 januari 2005 operationeel is. In de tweede helft van 2006 moeten de toewijzingsplannen voor de tweede handelsperiode goedgekeurd worden.¹ Van groot belang is de geplande herziening van de richtlijn die de Europese emissiehandel regelt. Voorlopig zijn er nog geen documenten van de Commissie beschikbaar. Voor de Minaraad is het prioritair dat de geloofwaardigheid van de emissiehandel overeind blijft. Dit betekent dat de emissiehandel moet zorgen voor significante en absolute emissiereducties binnen Europa.
- [6] **Biobrandstoffen.** In het advies van de Minaraad naar aanleiding van het Oostenrijkse voorzitterschap heeft de Raad gewezen op de duurzaamheidsaspecten van bio-energie.² Europa zet verder in op het gebruik van biobrandstoffen. De huidige doelstelling van 5,75% tegen 2010 zou opgetrokken worden naar 8% tegen 2015.³ Deze scherpe doelstelling wordt echter naar voor geschoven zonder begeleidend en regulerend kader. Dit is echter noodzakelijk om er voor te zorgen dat de productie en het gebruik van biobrandstoffen gebeurt binnen duidelijke ecologische (en sociale) randvoorwaarden, zowel in Europa als daarbuiten. Deze garanties moeten geleverd worden via een certificatiesysteem voor bio-energie dat nog moet uitgewerkt worden. De Minaraad is verheugd dat België zich op Europees niveau uitgesproken heeft voor een degelijk certificatiesysteem. De Raad vindt het belangrijk dat er een verplicht systeem komt voor alle bio-energiebronnen, vloeibaar en vast. Bovendien moet de evaluatie van de bio-energiebronnen binnen een bredere context gebeuren en moeten alle relevante milieufactoren op wereldniveau meegenomen worden. Vanuit efficiëntieoogpunt zou dan kunnen blijken dat de inzet van bio-energie als vloeibare transportbrandstof misschien niet de meest aangewezen toepassing is.

3. Biodiversiteit

- [7] **Mededeling van de Europese Commissie.** Recent publiceerde de Commissie de mededeling 'Het biodiversiteitsverlies tegen 2010 - en daarna - tot staan brengen. De ecosysteemdiensten in stand houden in het belang van de mens'.⁴ In deze mededeling

¹ Zie ook Advies van de Minaraad van 4 mei 2006 over het voorstel van Vlaams Toewijzingsplan CO₂-emissierechten 2008 – 2012.

² Advies van 7 maart 2006 over de milieuprioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap van de Europese Unie.

³ Tijdens de Europese Raad van regeringsleiders op 23 en 24 maart 2006 werd beslist over de *Energy Policy for Europe*.

⁴

wordt de omvang van het probleem geschetst en wordt een evaluatie gemaakt van de doeltreffendheid van de tot dusver door de EU genomen maatregelen. Vervolgens worden de cruciale beleid- en actiegebieden omschreven, alsook relevante doelstellingen en ondersteunende maatregelen om de 2010-streefcijfers te halen en de biodiversiteit langzamerhand te herstellen. In het bij deze mededeling gevoegde 'EU-actieplan tot 2010 en daarna' wordt dit alles omgezet in specifieke streefcijfers en acties.⁵ Dit actieplan is zowel bedoeld voor de EU-instellingen als de lidstaten en bevat een omschrijving van de verantwoordelijkheden die iedereen moet nemen om de nodige actie te realiseren. Dit is volgens de Minaraad belangrijk, aangezien er meer nodig is dan alleen maar mooie basisteksten. De principes moeten ook vertaald worden in de nationale omzetting, en er moeten de nodige middelen tegenover staan. De Minaraad vindt dat er de komende maanden in het bijzonder aandacht moet besteed worden aan de volgende punten:

- De Commissie moet erop toezien dat Natura 2000 voldoende aandacht krijgt in de nationale (en regionale) plannen voor plattelandontwikkeling en in de nationale strategische referentiekaders.⁶ In veel lidstaten zijn de budgetten voor plattelandontwikkeling achteruitgegaan en over het algemeen ziet het er naar uit dat dit vooral ten koste gaat van de projecten en schema's in Natura 2000-gebieden. Het is aan de Commissie om de beloftes van de voorbije jaren waar te maken: plannen die onvoldoende aandacht besteden aan natuur en milieu mogen geen goedkeuring krijgen. Er is in de voorbije jaren veel gesproken over integratie. Het is nu aan de Commissie om de daad bij het woord te voegen.
- De Commissie moet erop toezien dat de lidstaten werk maken van de instandhoudingdoelstellingen.⁷ Vlaanderen moet hier ook zelf een actieve rol spelen. Veel van de problemen die in het recente verleden op en rond Vogel- en Habitatrichtlijnen ontstonden vloeiden rechtstreeks voort uit het gebrek aan gebiedsvisie en het gebrek aan planning om de bedreigde natuurwaarden in die gebieden veilig te stellen.
- Bij de finale goedkeuring van de LIFE+-Verordening moet minstens 55% voorzien worden voor natuur en biodiversiteit.⁸ Alleen op die manier blijft een minimum aan

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/current_biodiversity_policy/biodiversity_com_2006/pdf/com_2006_216_nl.pdf

5

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/current_biodiversity_policy/biodiversity_com_2006/pdf/sec_2006_621.pdf

⁶ Minaraad, Briefadvies van 6 juli 2006 bij het ontwerp van Vlaamse bijdrage aan het Nationaal Strategisch Referentiekader voor de Europese Structuurfondsen.

⁷ De Europese Habitat- en Vogelrichtlijn beoogt de instandhouding van de natuurlijke leefmilieus en de wilde flora en fauna, via het aanduiden, beschermen en beheren van speciale beschermingszones in het Natura 2000 netwerk (Europese Richtlijn 92/43/EEG van Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en wilde flora en fauna). De lidstaten zijn verplicht de habitattypes en de soorten waarvoor deze gebieden werden aangewezen in gunstige staat van instandhouding te houden en/of te herstellen (art. 6 van de Habitatrichtlijn). Hiertoe dient iedere lidstaat voor deze beschermingszones instandhoudingdoelstellingen op te stellen, die aangeven in welke 'staat' de habitattypes of soorten zich moeten bevinden om duurzaam te kunnen overleven (art. 2 van de Habitatrichtlijn).

⁸ LIFE+-Verordening, Europese Raad, *Common position adopted by the Council with a view*

middelen voorhanden om alle maatregelen die opgesomd staan in Annex 1 van de (ontwerp)verordening uit te voeren. Dit is essentieel voor een degelijk biodiversiteitbeleid. De schaarse middelen moeten besteed worden aan de meest efficiënte maatregelen die in het verleden hun nut bewezen hebben. In Vlaanderen gaat het daarbij zonder twijfel om ontsnipperingbeleid, o.a. door verwerving van gronden.

Vlaanderen heeft in het verleden verdedigd dat een zo groot mogelijk aandeel van de LIFE+-middelen naar natuur en biodiversiteit zouden gaan. Het is aan de Vlaamse Regering om dat - los van de uitkomst op Europees niveau - op Vlaams niveau door te voeren. Daarnaast moet Vlaanderen zich ervan bewust zijn dat zelfs een groot aandeel van de huidige LIFE+-middelen niet zal volstaan om de biodiversiteitsdoelstellingen te halen. Bij de goedkeuring van de Europese meerjarenbegroting is zwaar gesnoeid in de (geplande) budgetten voor milieu en plattelandontwikkeling. Het is nu aan de lidstaten om op hun niveau de verantwoordelijkheid op te nemen en om zelf op zoek te gaan naar de middelen die nodig zijn voor natuurherstel.

4. Luchtkwaliteit

[8] Richtlijn Luchtkwaliteit en EURO 5-Verordening. Een aantal dossiers van het Europese luchtbeleid zitten in de laatste fase van het beleidsproces. Het gaat over de goedkeuring van een nieuwe richtlijn over luchtkwaliteit en de verordening met Euro 5-normen voor motorvoertuigen. De Finnen streven naar een politiek akkoord op de Raad van 23 oktober '06 over de Richtlijn Luchtkwaliteit, na plenaire stemming in september in het Europees parlement. Dezelfde procedure wordt verwacht voor de Euro 5-Verordening.

[9] Aanbevelingen. De Minaraad is dit jaar reeds uitgebreid ingegaan op het Europese luchtbeleid.⁹ Volgens de Raad zijn er een aantal belangrijke punten die de Vlaamse Regering in deze fase van het debat kan inbrengen.

- De Raad herhaalt z'n vraag om er voor te zorgen dat de mogelijkheid tot derogatie, die voorzien is in de richtlijn, niet wordt misbruikt. Omdat sommige regio's kampen met acute en uitzonderlijke problemen om de luchtkwaliteit te verbeteren, biedt de strategie de mogelijkheid om in die gebieden de termijn voor de naleving van de verplichtingen te verlengen. Dat kan enkel indien blijkt dat na inzet van alle maatregelen (technische én sociale) het nog steeds niet mogelijk is om de verplichtingen na te leven. Eventuele derogaties moeten omstandig gemotiveerd worden. SERV en Minaraad erkennen in hun gezamenlijk advies dat een dergelijke derogatie nodig kan zijn, maar vragen dat er voorzichtig wordt

to the adoption of a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the Financial Instrument for the Environment (LIFE+), 14 juni 2006.

⁹ Advies van SERV en Minaraad van 2 februari '06 over de Europese Thematische Strategie Luchtverontreiniging. Advies van de Minaraad van 7 maart 2006 over de milieuprioriteiten van het Oostenrijkse voorzitterschap van de Europese Unie.

omgesprongen met het verlenen van dergelijk uitstel aan de lidstaten. In elk geval mag het niet worden aangegrepen om reeds geplande maatregelen uit te stellen of niet te nemen.

- Verder moet volgens de Raad de mogelijkheid voor uitstel om de fijn stof waarden te halen beperkt worden tot drie jaar nadat de richtlijn in werking treedt. Bindende PM^{2,5} normen moeten tegen 2015 van kracht worden.
- Met betrekking tot de Euro 5-Verordening moet de norm voor NO_x (vooral voor dieselwagens) verscherpt worden. De bepaling die eindelijk dezelfde emissienormen oplegt aan terreinwagens als aan gewone voertuigen mag niet geschrappt worden uit het voorstel. Het Europees parlement heeft ook de Euro 6-norm ingebracht in de verordening. Belangrijk hierbij is dat deze norm een bijkomende verstrenging moet betekenen en tijdig van kracht kan worden.

5. Marien milieu

[10] Vernieuwde prioriteit voor het marien milieu. Na de Oostenrijkers geven de Finnen opnieuw een hogere prioriteit aan dit dossier. De Thematische Strategie Marien Milieu en het voorstel van Kaderrichtlijn Marien Milieu dateren van 21 oktober 2005. Een oriënterend debat over de strategie en een politiek akkoord over de richtlijn staan gepland in respectievelijk oktober en december 2006.

De Thematische Strategie Marien Milieu situeert het beleid ter zake in zijn internationale context en zoekt synergieën met ander EU beleid. Zo is de volledige uitvoering van de Kaderrichtlijn Water een belangrijke voorwaarde voor het succes van de strategie. Het voorstel van Kaderrichtlijn voor het marien milieu moet zorgen voor: een hoge beschermingsgraad van de Europese oceanen en zeeën; het verbeteren van de kennisbasis om beleidsmakers te informeren; geïntegreerde en kosteneffectieve acties om de milieubelasting te verminderen en een verbeterde opvolging. Het is aan de lidstaten om mariene strategieën op te stellen zodat tegen 2021 de 'goede milieutoestand', afgekort GMT, kan bereikt worden van het marien milieu. Vanuit het Europees parlement is er vraag naar duidelijke en meetbare doelstellingen en kortere deadlines dan voorzien in het ontwerp. Ook de verplichting om mariene reservaten op te zetten moet volgens de rapporteur van het Europees parlement opgenomen worden in de richtlijn.

De Minaraad formuleerde reeds een aantal aanbevelingen in het advies van 2 februari 2006.¹⁰ De Raad bevestigt en actualiseert dit standpunt in de volgende punten:

- Een akkoord over een definitie of een beschrijving van de GMT is prioritair en zou moeten opgenomen worden in de richtlijn. De begeleidende handleiding zou het verband tussen deze definitie en de definitie van 'goede ecologische toestand' onder de Kaderrichtlijn Water moeten verduidelijken.
- 2021 als streefdatum om de GMT te bereiken is aangewezen, maar eerdere tussenstappen van het voorgestelde tijdschema om de GMT te bereiken zouden moeten vervroegd worden. Daardoor krijgen de lidstaten meer tijd om via hun goedgekeurde maatregelenprogramma's hun doel tegen 2021 te bereiken.

¹⁰ Minaraad, Advies op hoofdlijnen van 2 februari 2006 over de Europese Mariene Strategie.

- De richtlijn zou meer duidelijkheid moeten bieden over de wijze waarop wordt omgegaan met de verscheidenheid van de toestand, en onze kennis over de verschillende Europese zeeën. In het bijzonder zal rekening moeten gehouden worden met de diepzee in het Atlantische bassin.
- De richtlijn moet aan de Europese Commissie verplichtingen opleggen om binnen haar bevoegdheden bij te dragen tot het bereiken van de GMT. Dit houdt in dat de Commissie haar verantwoordelijkheid moet opnemen om hinderpalen voor vooruitgang, zowel inzake communautaire bevoegdheden als inzake regionale samenwerking, aan te pakken.
- De richtlijn moet een specifiek engagement bevatten voor de Europese financiering van het toegepaste onderzoek, inzake mariene ecosystemen en mariene dynamiek, dat nodig zal zijn om de GMT te bereiken.
- Van zodra een definitie van de GMT is goedgekeurd, is een meer gedetailleerde analyse nodig van de extra kosten, bovenop de reeds vastgelegde kosten, die geïnvesteerd moeten worden om de GMT te bereiken.
- De strategie moet efficiënter verbanden leggen met andere EU-instrumenten indien ze de milieupijler moet worden van het maritieme beleid dat in ontwikkeling is.
- Als de strategie wil bijdragen tot het ondersteunen en aanvullen van internationale regionale overeenkomsten (OSPAR¹¹, enz.), moet zij ten minste duidelijke richtlijnen verstrekken voor de integratie van doelstellingen en maatregelen die in het kader van die overeenkomsten werden goedgekeurd. Zo moet er meer aandacht zijn voor het huidige werk van OSPAR over de bescherming van bedreigde en achteruitgaande soorten en habitats en meer garanties voor het engagement om een representatief netwerk van goed beheerde mariene beschermde gebieden in te stellen in de Noordzee tegen 2010 (Bergenverklaring¹²) en in alle Europese zeeën tegen 2010 (WTDO Implementatieplan¹³).
- De strategie moet ook maatregelen voorstellen die gericht zijn op de mariene voetafdruk van de EU buiten de EU.

6. Afvalpreventie en afvalrecyclage

[11] Het Europese afvalbeleid. Nadat er recent (juni '06) raadsconclusies vastgesteld werden over de Thematische Strategie Afval, plant men een politiek akkoord over de bijhorende richtlijn op de Raad van 18 december 2006. De Minaraad bracht reeds op 7 maart '06 advies uit over de Thematische Strategie Afval.¹⁴ De belangrijkste aanbevelingen van de Raad zijn:

- Vlaanderen moet aandringen op de ont koppeling tussen economische groei en afvalproductie/grondstoffenverbruik. Op termijn dient deze ont koppeling

¹¹ Conventie voor de bescherming van het mariene milieu van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, Parijs, 22 september 1992.

¹² Bergenverklaring, Vijfde internationale conferentie over de bescherming van de Noordzee, 20-21 maart 2002.

¹³ Wereldtop voor Duurzame ontwikkeling 2002, Johannesburg, 26 augustus - 4 september 2002.

¹⁴ Minaraad, Advies van 7 maart 2006 over de Europese Thematische Strategie inzake afvalpreventie en afvalrecyclage. In dit advies namen een aantal raadsorganisaties minderheidsstandpunten in.

absoluut te zijn. Ook wordt aangedrongen op indicatoren en duidelijke indicatieve doelstellingen inzake preventie, hergebruik, recyclage en verwijdering voor elke lidstaat afzonderlijk en voor de Europese Unie als geheel.

- Meer aandacht voor productnormering.
- De meerderheid van de Raad pleit voor een hiërarchie met vijf onderscheiden stappen preventie, hergebruik, recyclage, verbranding met energierecuperatie en storten.
- De Minaraad vraagt de uitwerking op Europees niveau van een beoordelingskader voor de definiëring 'afvalstoffen' en 'grondstoffen'.
- De Raad stelt dan ook dat alle cement- of andere ovens die (huishoudelijk of niet-huishoudelijk) afval verbranden aan vergelijkbare energie-efficiëntienormen en emissienormen moeten voldoen.
- De Raad vraagt dat de strategie het belang van hergebruik meer zou benadrukken en dat een kader ontwikkeld wordt voor het stimuleren van hergebruik.
- Inzake recyclage vraagt de Minaraad de uitwerking van een Europese regeling voor secundaire grondstoffen met criteria die een hoog beschermingsniveau garanderen.

Het spreekt voor zich dat de aanbevelingen met betrekking tot de thematische strategie eveneens gelden voor de herziening van de Kaderrichtlijn Afval. Vooral de punten over de afvalhiërarchie en de definiëring van de begrippen 'afvalstof' en 'grondstof' zijn relevant voor de richtlijn. Tenslotte, als bijkomend aandachtspunt, wijst de Minaraad er op dat een aantal belangrijke beslissingen niet doorverwezen mogen worden naar comitologie-procedures. Het is van belang dat discussies over belangrijke zaken zoals definities (wanneer is iets afval?), efficiëntiecriteria bij verbranding, minimumnormen, enz. op een transparante en democratische basis gevoerd kunnen worden. Deze zaken mogen niet overgelaten worden aan experts die geen politieke verantwoording moeten afleggen.

7. Thematische Strategie Pesticiden en Richtlijn Duurzaam Gebruik van Pesticiden

[12] **Situering en evolutie.** Op 12 juni '06 presenteerde de Europese Commissie de Thematische Strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden.¹⁵ Deze thematische strategie richt zich enkel op de gewasbeschermingsmiddelen, niet op biociden. De specifieke doelstellingen zijn :

- het minimaliseren van de intrinsieke gevaren en risico's, verbonden aan het gebruik van pesticiden, voor onze gezondheid en het leefmilieu;
- verbeteren van de controles op het gebruik en de distributie van pesticiden;
- substitutie van de meest schadelijke actieve stoffen;
- aanmoedigen van "low-input" teelt, ondermeer via sensibilisering, het toepassen van codes van goede praktijken en het overwegen van de invoering van financiële instrumenten;
- de opzet van een transparant systeem voor rapportering en monitoring.

¹⁵ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action to achieve a sustainable use of pesticides - COM(2006)373.

De lancering van de thematische strategie ging gepaard met een voorstel voor een nieuwe Kaderrichtlijn inzake duurzaam gebruik van pesticiden. Via deze richtlijn zouden lidstaten worden verplicht om nationale actieprogramma's op te maken. Ook Richtlijn 91/414/EEG zal (gedeeltelijk) worden herzien.¹⁶

[13] Aanbevelingen voor de Vlaamse standpuntbepaling. Ten aanzien van de Thematische Strategie Pesticiden en de Kaderrichtlijn voor duurzaam gebruik van pesticiden doet de Minaraad de volgende aanbevelingen:

- De Europese verplichting om nationale reductieprogramma's op te maken, moet gepaard gaan met concrete, Europees gestuurde doelstellingen, tijdschema's en minimaal te treffen maatregelen (waaronder de toepassing van marktgebaseerde instrumenten, inclusief taksen).
- De thematische strategie moet meer garanties bevatten inzake transparantie van gegevens over de verkoop en het gebruik van pesticiden.
- De systematische inzameling van lege verpakkingen en pesticidenresten dient over heel Europa te worden georganiseerd.

Ten aanzien van de Richtlijn 91/414/EG vraagt de Minaraad de opname van het substitutiebeginsel (middels de "*comparative risk assessment*").

8. Tussentijdse evaluatie van het zesde milieuactieprogramma

[14] Het zesde Europese milieuactieprogramma (6de MAP). Op 22 juli '02 werd het 6de MAP vastgesteld.¹⁷ Het programma bestrijkt een periode van 10 jaar. Er worden prioritaire doelstellingen aangeduid op vier terreinen (klimaatverandering, natuur en biodiversiteit, milieugezondheid en levenskwaliteit en tenslotte natuurlijk rijkdommen en afval). Het 6de MAP introduceerde het concept van de thematische strategieën als een nieuwe milieubeleidaanpak. Dit moest een brede aanpak toelaten van een aantal prioritaire milieuproblemen.¹⁸ Het was voorzien dat er een evaluatie uitgevoerd werd na vier jaar.

Een mededeling van de Commissie over de evaluatie van het 6de MAP wordt verwacht in oktober van dit jaar. Op de informele Raad Leefmilieu van 14-16 juli 2006 kwam deze evaluatie reeds aan bod tijdens het initiatief van de Finnen '*Going global on eco-efficiency*'.¹⁹ Er zal een bijkomend verband gelegd worden met de Thematische

¹⁶ Richtlijn 91/414/EEG van de Raad van 15 juli 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen.

¹⁷ Europees parlement en Raad, Besluit 1600/2002/EG van 22 juli 2002 tot vaststelling van het zesde milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap.

¹⁸ Ondertussen is gebleken dat de vooropgestelde deadline voor de zeven thematische strategieën niet gehaald werd. Het is namelijk nog steeds wachten op de Thematische Strategie Bodem. De Thematische Strategie Pesticiden werd recent op 12 juli '06 gepresenteerd.

¹⁹ Met dit initiatief willen de Finnen aandacht vragen voor zowel de globale impact van milieuproblemen en het grondstoffengebruik en lokale aandacht voor betere regelgeving in het milieubeleid. Conclusies van het voorzitterschap:
http://www.eu2006.fi/news_and_documents/other_documents/vko28/en_GB/1152971004421/files/75561118850351609/default/chairs_conclusions_env.pdf

Strategie Duurzaam Gebruik van Natuurlijke Hulpbronnen. Dit alles moet leiden tot raadsconclusies op de Europese Raad Leefmilieu van 18 december '06.

[15] Evaluatie van het 6de MAP.²⁰ De evaluatie van het 6de MAP kan gebeuren op twee niveaus. Enerzijds kan er gekeken worden naar de realisatie van de doelstellingen die gesteld werden voor de verschillende milieuthema's (klimaat, biodiversiteit, enz.). Hiervoor verwijzen we naar de relevante thematische passages in het advies. Het 6de MAP kan ook op beleidsmatig niveau geëvalueerd worden. Het Britse onderzoeksinstituut '*Institute for European Environmental Policy*' onderzocht de inzet van milieubeleidinstrumenten, en kwam tot de volgende conclusie: *"The evolution of EC environmental policy during the period of the 6th EAP provides ample evidence of the political downgrading of law from its traditional position as the prime form of Community action for the protection of the environment. While political discourse stresses the need to prioritize proper implementation of existing law, the evidence shows that the Commission lacks a coherent strategy and sufficient resources for adequate monitoring and enforcement efforts responding to the needs and concerns of citizens. (...) As a result, EU environmental policy seems to be retreating increasingly into the realm of soft instruments inspired by the open method of coordination."*

[16] Aanbevelingen van de Minaraad. Bij de tussentijdse evaluatie komen een aantal punten naar voor die aanleiding geven tot een belangrijke herijking van het Europese milieubeleid:

- Europa moet terug het voortouw nemen als trekker en coördinator van het milieubeleid in de regio.
- De basisprincipes van het milieubeleid moeten herbevestigd worden. Bij de start van het 6de MAP stonden het de-vervuiler-betaaltprincipe, het voorzorgsbeginsel, het herstelprincipe, enz. centraal. Deze principes staan nu onder druk vanwege de opgedreven eisen van wetenschappelijke zekerheid en economische kostenbaten analyses.
- Initiatieven voor betere regelgeving moeten leiden tot 'effectief' betere regelgeving:
 - a) Er is een nood aan wettelijk vastgelegde doelstellingen voor het sectorale beleid.
 - b) Er moet voorrang gegeven worden aan wetgeving met duidelijke en afdwingbare milieudoelstellingen.
 - c) De ontmanteling van het milieubeleid moet gestopt worden en de afdwingbaarheid en handhaving van het bestaande beleid moet versterkt worden.

²⁰ Het *Institute for European Environmental Policy* (IEEP) heeft een grondige evaluatie gemaakt van het 6EMAP. Pallemaerts, M, Wilkinson, D, Bowyer, C, Brown, J, Farmer, A, Farmer, M, Herodes, M, Hjerp, P, Miller, C, Monkhouse, C, Skinner, I, ten Brink, P and Adelle, C (2006) Drowning in Process? The Implementation of the EU's 6th Environmental Action Programme Report for the European Environmental Bureau. IEEP, London.

- Het Europese milieubeleid moet meer gebruik maken van economische instrumenten:
 - a) Een grootschalige milieufiscale hervorming moet opgestart worden.
 - b) Er moet eindelijk een akkoord komen over de uitfasering van milieuschadelijke subsidies.
 - c) De achterstand in de handhaving (enforcement) moet aangepakt worden.

9. De Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling

[17] Afronding ESDO. Zoals reeds werd aangegeven bij de situering, werd de herziening van de ESDO recent (in juni '06) afgerond. De Minaraad is alvast verheugd dat het resultaat een logisch opgesteld en leesbaar document is.²¹ Dit zal de toegankelijkheid van de nieuwe ESDO verhogen. De grondprincipes van duurzame ontwikkeling worden goed weergegeven en er is aandacht voor de integratie met de Lissabonstrategie voor economische groei en tewerkstelling. De strategie bevat doelstellingen en acties voor de belangrijkste uitdagingen. De vernieuwde strategie bevat echter geen nieuwe doelstellingen en *deadlines*. Belangrijk is dat de Europese Raad om de twee jaar in december de uitvoering van de strategie zal evalueren. Deze conclusies kunnen dan meegenomen worden naar de Europese lentetop waar de Lissabonstrategie telkens op de agenda staat. De ESDO stelt dat ze het ruimere kader vormt voor de Lissabonstrategie. Er wordt echter niet aangegeven hoe de ESDO concreet zal toezien op de duurzaamheid van de Lissabonstrategie (bv. in geval van niet-duurzame acties).

In het horizontale hoofdstuk 'Financiering en economische instrumenten' wordt een ander heikel thema aangesneden. De ESDO herhaalt het gekende pleidooi om te komen tot *"prijzen die de reële economische, sociale en milieukosten van producten en diensten weerspiegelen (juiste prijzen)."* De strategie doet ook een oproep naar de lidstaten die verdere stappen moeten bestuderen om *"de belastingdruk te verschuiven van arbeid naar consumptie van hulpbronnen en energie en/of verontreiniging, bij te dragen tot de EU-doelstellingen van toename van de werkgelegenheid en beperking van de negatieve milieueffecten op een kosteneffectieve wijze."* Uiterlijk in 2007 moet de Commissie de nodige informatie verzamelen. De Commissie moet eveneens tegen uiterlijk 2008 met een routekaart komen voor *"de hervorming, per sector, van de subsidieregelingen die aanzienlijke negatieve effecten op het milieu hebben en op gespannen voet staan met duurzame ontwikkeling, teneinde ze geleidelijk af te schaffen."*

[18] Inspiratiebron voor de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO). Op 20 juli '06 werd de eerste fase van de VSDO definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De Minaraad roept de Vlaamse overheid op om de afronding van de ESDO aan te grijpen als aanzet om verder werk te maken van de concrete invulling van de VSDO.

²¹ De Vernieuwde EU-strategie inzake duurzame ontwikkeling, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/nl/06/st10/st10117.nl06.pdf>